

Kripto Paraların Niteliği Üzerine Kavramsal Araştırma: 2016-2018 Yılları Arası Bitcoin Literatür İncelemesi

Arş. Gör. Mustafa KOÇ*
Melek CIBİR†
Arş. Gör. Nurcan ŞİMŞEK‡

Özet

2008 yılında ortaya çıkan Bitcoin'in fiyatlarında yaşanan zaman içerisindeki aşırılikler sebebiyle bazı ülkelerde Bitcoin alım-satımı yasal olup bazı ülkelerde yasaklanmış olsa da Bitcoin hayatımızın bir gerçeği olmuştur. Bu sebeple Bitcoin'in yasallaştırılması ve denetlenebilmesi adına karşılaşılabilecek sorunların muhasebe perspektifinden çözümleri araştırılmaktadır. Karşılaşılan ilk sorun Bitcoin'in niteliğinin tespit edilmesidir. Bitcoin'in para, menkul kıymet ya da emtia grubuna dahil edilmesi için Bitcoin'in finansal hareketlerinin incelenmesi gerekmektedir.

Bu çalışmanın amacı, ilgili akademisyen ve araştırmacılara katkı sağlamak için 2016-2018 yılları arasında yapılan Bitcoin ile ilgili çalışmaları incelemektir. Bu çalışmalarda Bitcoin'in düzey değerleri mi yoksa getirileri mi kullanılmış, Bitcoin ne tür bir varlık davranışı sergilemiş ve araştırmacılar Bitcoin'in niteliği konusunda ne tür bir sonuca ulaşmışlar, sorularına cevap

---

* Sakarya Üniversitesi, İşletme Fakültesi İşletme Bölümü, mustafakoc@sakarya.edu.tr

† Sakarya Üniversitesi, İşletme Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı, melek.cibir1@ogr.sakarya.edu.tr

‡ Sakarya Üniversitesi, İşletme Fakültesi İşletme Bölümü, nsimsek@sakarya.edu.tr

aranacaktır. Bu kapsamda Bitcoin'in teknolojik ve matematiksel altyapısı yerine finans ve muhasebe perspektifinden niteliği araştırılacaktır.

Sonuç olarak bu çalışma Bitcoin'in niteliği konusunda kavram karmaşasının yaşandığı bu süreçte araştırmacıların yapmış oldukları çalışmaların derlemesi olacaktır. Bu konuda herhangi bir resmi kurumdan açıklamanın yapılmamış olması belirsizlik oluştururken bu çalışma bu belirsizliğin ortadan kalkması adına yol gösterecektir.

Anahtar Kelimeler: *Bitcoin, Bitcoin Kavramı, Literatür Taraması*

JEL Kodu: E42, Y30

Conceptual Research on the Nature of Crypto Currencies: A Review of the Bitcoin Literature Between 2016-2018

Abstract

Bitcoin, emerged in 2008, trading is legal in some countries, although it is forbidden in others due to excessive volatility in its prices. Yet, bitcoin is a fact of our lives. For this reason, the solutions of the problems that may be encountered in order to legalize and control Bitcoin from the perspective of accounting are investigated. The first problem faced is to determine the qualification of Bitcoin. Bitcoin's financial movements need to be examined to include Bitcoin in the money, securities or commodity group.

The aim of this study is to investigate the studies of Bitcoin between 2016-2018 to contribute to the related academicians and researchers. In these studies, questions will be sought that which values of Bitcoin are used such as level values or returns, what kind of asset behavior was Bitcoin exhibited, and what kind of result has been reached in terms of Bitcoin's qualification. In this context, the nature of Bitcoin from finance and accounting perspective will be investigated instead of technological and mathematical infrastructure.

As a result, this study will be the compilation of the studies conducted by the researchers in this process in which there is concept confusion about the qualification of Bitcoin. The fact that there has been no disclosure from any official institution in this regard that causes uncertainty, yet this study will lead to the disappearance of this uncertainty.

Keywords: Bitcoin, Bitcoin Concept, Literature Review

Jel Codes: E42, Y30

Giriş

Son birkaç yılda bilinen finansal araçlardan daha çok “kripto para” hakkında haberler ve olaylar gündeme gelmektedir. Kripto para isminden çok 2008 yılına dayanan geçmişi ile en çok rağbet gören kripto para olan “bitcoin” ile karşılaşılmaktadır. Son yıllarda bilinirliğinin ve işlem hacminin artmasıyla birlikte dikkat çeken kripto paraların ismi ‘para’ olarak geçse de paranın ve diğer bilinen finansal varlıkların özelliklerini tam olarak taşımamaktadır. Bu durum

araştırmacılar tarafından ne tür bir varlık olduğuna dair farklı görüşlerin savunulduğu sonucunu doğurmuştur.

Bitcoin ortaya çıkmış olduğu tarihten günümüze kadar çok sayıda bilim alanına çalışma konusu olmuştur. Bilişimciler ve yazılım uzmanları bu paraların kriptografi boyutuyla ilgilenirken finansçılar ve muhasebeciler kripto paraların parasal boyutunu tartışmaktadır. Tartışmalar bu finansal ürünün kategorisinin belirlenmesi ve uygulamaya adapte edilmesini sağlamak içindir. Öncelikle bu finansal ürünün niteliğinin mevcut finansal yapıya uyarlanması ya da yeni düzenlemeler yapılması gerekmektedir. Bunun için de bu finansal ürünün yasallaştırılması, denetlenebilmesi ve kontrol altına alınabilmesi amaçlanmaktadır. Ancak resmi kurumların çoğu Bitcoin'in niteliği ve adı konusunda çalışmalara yürüttüklerini belirtse de herhangi bir açıklama yapabilmiş değildir.

Niteliğinin belirlenememesi ve farklı görüşlerin ortaya çıkması çalışmamızın motivasyon noktası olmuştur. Çalışmamızda 2016-2018 yılları arasında kripto para Bitcoin üzerine yapılan çalışmalar incelenmiştir. Bitcoin'in teknolojik alt yapısı veya matematiksel algoritması üzerine yapılan çalışmalar yerine, Bitcoin'in niteliği üzerine yapılan çalışmalar literatüre dahil edilmiştir. Literatür araştırması sonucuna göre Bitcoin'in niteliği üzerine araştırmacılara yol göstermek ve açıklayıcı bilgi sağlamak hedeflenmiştir.

Bu çalışmada bu sebeple araştırmacılara yol göstermek adına literatürde özellikle Bitcoin'in niteliği hakkında yapılmış olan çalışmalar derlenmiştir. Araştırmacıların Bitcoin'in niteliğinden ne olarak bahsettiklerini inceleyerek dünya genelinde Bitcoin ne olarak görüldüğünü tespit edilmeye çalışılmıştır.

1. İlk Çıktığı Günden Günümüze Bitcoin

Kripto paraların ilki ve en çok bilineni olan Bitcoin, Satoshi Nakamoto tarafından yayınlanan bir metinle 2008'de ortaya çıkmıştır (Nakamoto, 2008). Satoshi Nakamoto'nun gerçekten var olan birisi olup olmadığı, takma bir isim olduğu konusunda çeşitli haberlere rastlanmaktadır (Harrison ve Mano, 2018). Bitcoin bir para birimi görünse de geleneksel para birimlerinin özelliklerini taşımamaktadır (Chodorow, 2016). Bitcoin, ülkelerin para biriminin dijital platformdaki temsili olmaması, düzenlenememesi, denetlenememesi ve kendi başına bir anlam ifade etmesi yönüyle dijital ve sanal paralardan farklılaşmaktadır (Çarkacıoğlu, 2016). Bitcoin, kriptografi sistemini esas alan bir yapısı vardır. Tüm Bitcoinleri kaydetmek ve transferleri kaydetmek için halka açık bir zincir kullanır. Bu zincire "blockchain" denmektedir. Bitcoinler, madencilerin (ya da daha kesin olarak bilgisayarlarının) bitcoin transferlerini doğrulamak ve kamusal blok zincirini korumak için karmaşık denklemleri çözdüğü "madencilik" adı verilen bir süreç aracılığıyla yaratılır. Yapılan her bir işlem bloklar halinde block-chain'e (blok-zincire) kaydedilir. Gerçekleşmesi 10 dakika ile 1 saat arasında değişen işlemler (transaction) geri alınamaz. Enflasyondan ya da herhangi bir yaptırımdan etkilenmiyor olması önemli bir avantajı olarak görülebilmektedir (Kaplanhan, 2018).

Bitcoin sisteminde herhangi bir imzaya ya da ekstra işlem gerekmeden ödeme yapılabilmesi büyük avantajdır. Tek gerekli şey dijital cüzdandaki kodu telefon ekranından taratmaktır. Sistemin yapısındaki bloklar ve dijital cüzdan uygulaması Bitcoin'in güvenilir yönüdür (Yüksel, 2015:).

Bitcoin fiyatları, ortaya çıktığı 2008 yılından 2013'ün başına kadar yatırımcının çok ilgisini çekmediğinden sabit kalmıştır. 2013'ün son çeyreğinden itibaren ise fiyatlar giderek artmıştır (Hong, 2016). Bitcoin algoritması 21 milyon Bitcoin'e ulaştığından sona erecektir. Bunun 2110 ila 2140 yıllarında gerçekleşeceği tahmin edilmektedir (Volastro, 2014). Bitcoin'in kullanımı ise giderek yaygınlaşmaktadır. Ülkemiz dahil bazı ülkelerde ATM'lerin ortaya çıkması Bitcoin'in ödeme ve değişim aracı olarak kullanıldığını göstermektedir (Kaplanhan, 2018). Geleneksel dijital ve sanal paraların saklanması ve transferinde üçüncü bir kuruluş vardır (Ateş, 2016). Yunanistan'daki ekonomik krizde karşılaşıldığı gibi günlük işlem limitlerinin uygulanması gerektiği durumlarda Bitcoin bir kuruma bağlı olmadığında ihtiyaç anında alternatif sunmaktadır (Kaplanhan, 2018). Ayrıca varsayımsal olarak eğer Bitcoin'in kabulü daha yaygın hale gelirse, volatilitesi azalabilir ve bu da, bir değişim aracı olarak Bitcoin'in küresel olarak kabul edilmesine neden olabilir görüşüne de rastlanmaktadır (Piazza, 2017).

Ancak sistem, kriptografik yapısından ötürü güvenilir görünse de karşılaşılabilecek sorunlar neticesinde likidite azlığı oluşursa sistemden çıkılmak istendiğinde hiçbir güven mekanizması yoktur. Bu nedenle Bitcoin'in niteliği, güvenilirliği ve yasadışı amaçlar için kullanımına ilişkin endişeler mevcuttur (Pirinççi, 2018).

2. Bitcoin Niteliğinin Belirlenmesinde Ve Değerlemesinde Karşılaşılan Zorluklar

Kripto paralar, para, emtia ve ödeme sistemleri özelliklerinden bazılarını taşımaktadır. Ancak bir finansal ürünün tüm özelliklerini kapsamadığından niteliğini belirlemek zorlaşmaktadır. Araştırmacıların ve kurumların çalışmalarındaki esas ayrılık da bu noktadan kaynaklanmaktadır. Bu sorun yanında çalışmaların ve uygulamaların yürütülmesinde daha birçok sorun ortaya çıkmaktadır.

Bu sorunlara değinilecek olursa, devletler normal şartlarda gerek görüldüğü takdirde yeni para ihraç edebilirken Bitcoin ve diğer kripto paralar, kriptoloji ile kuruluştaki miktar ve arz şekli nedeniyle zamanlaması dahi belirlenerek üretilmektedir. Bu nedenle merkez bankalarının kripto parayı üretmesi ve el koyması mümkün değildir (Pirinççi, 2018).

Muhasebe, blok zincirinin veya Bitcoin'in kurumsal yönetim açısından uygulanabileceği en sorunlu alanı temsil eder. Çünkü döviz kurlarından ötürü daha sonraki bir tarihte işlemlerin kaydedilmesi durumu, bir şirketin varlıklarının ve kaynaklarının gerçek değerinin değiştirilmesine izin vermiş olacağından muhasebe açısından sıkıntılı bir durumdur (Piazza, 2017). Merkezi otoriteden uzak olan Bitcoin'in kendine özgü doğası gereği barındırdığı istatistiksel verinin toplanması ve faaliyetlerinin denetlenmesi de bir diğer zorluktur (He, 2016). Ayrıca işlemleri yapanların kimliklerinin gizli olması yani anonim yapısı yasadışı faaliyetlerin gerçekleştirilmesine zemin hazırlayabilmektedir (Zengin ve Güngördü, 2013). Merkezi olmayan yapısıyla Bitcoin geleneksel denetleme ve düzenleme modellerine uyum sağlamaz. Bu durum düzenleme veya denetleme yapılmak istendiğinde kimin ya da hangi kurumun düzenleyici/denetleyici olacağı sorusunu ortaya çıkarmaktadır (He, 2016).

Bitcoin, çok yüksek getiriler sağlayan yapısıyla bir cazibe merkezi haline gelmiştir. Dolayısıyla bu değişkenlik bu ürünün spekülasyon amacıyla elde bulundurulması sonucunu doğurmaktadır (Zengin ve Güngördü, 2013). Bitcoin'in volatilitesine ile birlikte artan risklerin oluşturduğu balon algısı ve kaos, Bitcoin'in başarısız kalmasının bazı nedenlerindedir (Piazza,

2017: 289). Niteliğin belirlenmesi durumu genel olarak değerlendirmeyi yapan kuruluşun ne olduğu ile ilgili olarak değişmektedir. Örneğin; ABD vergi otoritesi IRS, kripto parayı ‘varlık/mal’ (property) olarak nitelendirmiş ve bu sayede vergilendirilmesini sağlamıştır. Fakat Hazine Departmanı’na bağlı FinCEN kripto parayı ‘değer’(value) olarak tanımlamıştır. Buna benzer şekilde ABD genelinde 29 farklı kuruluş farklı tanımlamalar yaparak, kripto paraların farklı karakteristikleri üzerine vurgu yapmaktadır (He, 2016; 24).

Bitcoin sistemi üzerinde işlemler yapılmasının yanı sıra son yıllarda alım satım işlemlerini gerçekleştirmek için borsalar oluşturulmuştur. (Kaplanhan, 2018). Bitcoin’in altı bin beş yüz civarında borsada ya da piyasada işlem gördüğü bilinmektedir (Dirican ve Canöz, 2017). Değerindeki değişimlerden ötürü bir yatırım aracı olarak görülebilir. Bu durumda kar etme güdüsüyle yatırım aracı olarak tercih edilse de zararların da büyük olma ihtimali bulunmaktadır (Kaplanhan, 2018).

Belirli bir kripto para işlemi için, piyasa katılımcısına veya planına ilişkin olarak yargı yetkisinin verilmesi, teknolojinin sınır ötesi olması durumunda ulusal düzenleyicileri zorlayabilir. Ulusal makamlar, yasaları ve yönetmelikleri “sanal” (çevrimiçi) ortamda hazırlamakta ve uygulamakta zorlanabilirler (He, 2016).

Bunlar:

- Kripto paraların anonim özelliğinden dolayı istatistiksel verinin toplanması ve faaliyetlerinin denetlenmesinin zorluğu
- Kripto paraların merkezi olmayan yapısının geleneksel düzenleme/denetleme modellerine kolay bir şekilde uymaması
- Niteliğinin belirlenmemesinden ötürü muhasebeleştirilmesi ve vergilendirmesindeki zorluklar
- Niteliğin belirlenmek üzere çalışma yapan kuruluşa göre değerlendirmenin farklılık arz etmesi
- Sanal yapısı gereği ulusal düzenleme, uygulama ve yaptırımların yetersiz kalacak olması
- Anonim yapısından dolayı yasadışı işlemler için kullanılabilir olması
- Volatilitésinin yüksek olması nedeniyle “balon” algısının başarısız sonuçlar doğurabilmesi

3. 2016-2018 Yılları Arasında Bitcoin’in Niteliği Hakkında Yapılmış Çalışmalar

Bitcoin’in yatırımcı tarafından rağbet görmesini sağlayacak pek çok unsur var olsa da, kurumlar ve devletler açısından niteliğinin belirlenmesi ve denetlenmesindeki sorunlar nedeniyle ortaya çıkan pek çok sorun bulunmaktadır.

Çalışmanın uygulama kısmında 2016-2018 yılları arasında kripto para Bitcoin üzerine yapılan 203 çalışma incelenmiştir. Bitcoin’le ilgili en büyük sıkıntılardan birinin para mı, emtia

mı, menkul kıymet mi olduğu konusunda bir birliğe varılmış olmamasıdır. Çünkü bu sorun nedeniyle, devletler mevzuat içerisinde Bitcoin'in nasıl yer bulacağını belirleyememektedir. Bu nedenle de akademik çalışmalarda Bitcoin ve kripto paraların hangi kategorilerde değerlendirildiği belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaç doğrultusunda Bitcoin'in teknolojik alt yapısı veya matematiksel algoritması üzerine yapılan çalışmalar yerine, Bitcoin'in niteliği üzerine yapılan çalışmalar bu çalışma kapsamına dahil edilmiştir. Literatür araştırması sonucuna göre Bitcoin'in niteliği hakkında araştırmacılara yol göstermek ve açıklayıcı bilgi sağlamak hedeflenmiştir.

203* çalışmadaki dağılım tablodaki gibidir:

Tablo1. 203 Çalışmada Bitcoin'in Niteliğine Yönelik Sınıflandırma

BITCOIN'IN NİTELİĞİ	ÇALIŞMALARDAKİ NİTELİK SAYISI
YATIRIM ARACI	60
ÖDEME VE DEĞİŞİM ARACI	57
PARA	29
EMTİA	29
DÖVİZ	7
KATEGORİ DIŞI	27

*20 çalışmada tek bir kategoride değerlendirme yapılmamış; Bitcoin birden fazla kategoriye dahil edilmiştir. Çalışmamıza konu çalışmaların dökümü EK-1'de verilmiştir.

203 çalışmanın 176'sında Bitcoin'in Yatırım aracı, Ödeme ve Değişim Aracı, Para, Emtia, Döviz olarak nitelendiği görülmektedir. Bu çalışmalarda Bitcoin bir nitelemeye tabi tutularak bu nitelikten başka bir finansal ürünle getiri ya da değer karşılaştırılması yapılmıştır. Bazı çalışmalarda ise belirlenen niteliğe ilişkin özelliklerini sağladığına dair kanıtlar ortaya konulmaya çalışılmıştır.

203 çalışmanın 27 tanesinde ise Bitcoin bir kategoriye dahil edilmemiştir. Kategori dışı olarak ifade edilen çalışmaların

- Bitcoin'in tüm nitelikleri üzerine bir değerlendirme içeren ancak sonuçta bir niteliğe ilişkin görüş beyan edilmeyen çalışmalar,
- Bitcoin'in hangi kategoriye gireceği değil, hangi kategoriye neden giremeyeceği konusunda yapılan çalışmalar,
- Bitcoin'in mevcut finansal ürünlerden başka bir niteliğe sahip olduğunun kabul edilerek işlem yapılması gerektiğini savunan çalışmalar,
- Bitcoin'in niteliği üzerine ülkelerin yaptıkları uygulamaları ya da aldıkları kararları açıklayan ve bunun neticesinde devletlerin mevcut mevzuata Bitcoin'i dahil etmeye çalışmak yerine Bitcoin'e özgü mevzuat oluşturmaları gerektiğini savunan çalışmalar,
- Niteliğindeki sorunlardan ötürü muhasebeleştirme süreci ve vergilendirme sorunlarını ortaya koyan çalışmalar olduğu görülmektedir.

Sonuç

İşleyiş mantığı açısından bir merkezi kurumun denetiminde olmayan, blok zinciri sayesinde siber saldırılara karşı güvenli olduğu iddia edilen Bitcoin'in, bilinirliğinin artmasıyla birlikte hakkında yapılan çalışmalar hem ülkeler düzeyinde hem de akademik anlamda artış göstermiştir.

Devletler, Bitcoin'in denetlenebilir olması için neler yapılması gerektiği, mevzuatta yer almasının gerekliliği üzerine çalışmalar yürütmektedir. Bazı ülkeler ise yasadışı işlemlere zemin hazırlar nitelikte olmasından dolayı denetlenmesi yönünde çalışmalar yapıyor olsa da, bazı ülkeler aynı sebeple yasadışı kabul etmekte ve bu yönde önemler almaktadır.

Akademik anlamda da araştırmacılar, yükselen bu trendin geçmişi, şu anki durumu, geleceğinin ne olacağı hakkında yoğun şekilde çalışmalar yapmaktadır. Bu çalışmalar, Bitcoin'in niteliğine farklı perspektiflerden bakıldığını göstermektedir. Bitcoin ve diğer tüm kripto paraların -adına para denmiş olsa da- paranın taşınması gereken bazı özellikleri taşımamasından dolayı hangi finansal araç kapsamında değerlendirilmesi gerektiği esas sorundur.

Bu sorundan yola çıkarak yapmış olduğumuz literatür incelemesinde akademik çalışmalarda Bitcoin'in "yatırım aracı" ve "ödeme ve değişim aracı" olarak kabul edilip araştırma yapıldığı görülmüştür. Bu nitelendirmeden sonra sıralama emtia, para ve döviz olarak tespit edilmiştir. İncelenen 203 çalışmanın 27'sinde Bitcoin'in niteliği incelenmiş olsa da bir kategoriye dahil edilemediği belirlenmiştir. Bu yirmi yedi çalışma, Bitcoin'in hangi kategoriye neden giremeyeceği, Bitcoin'in başka bir niteliğe sahip olduğunun kabul edilip işlem yapılması gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca devletlerin mevzuata Bitcoin'i dahil etmeye çalışmak yerine Bitcoin'e özgü mevzuat oluşturmaları önerisinin yer aldığı görülmektedir. Ayrıca niteliğindeki sorunlardan ötürü muhasebeleştirme süreci ve vergilendirmesindeki sorunları ortaya koyan çalışmalara rastlanmaktadır.

Bundan sonra yapılacak çalışmalarda daha geniş bir zaman aralığı alınarak Bitcoin'in niteliği hakkında daha detaylı bilgi edinilebilir. Çalışmaların niteliğinin yanı sıra kullanıcıların hangi niteliği baz alarak işlem yaptıklarına dair algı araştırması yapılabilir. Kripto paralardan sadece Bitcoin üzerine yapılan bu çalışma, diğer kripto paralar için de gerçekleştirilebilir. Yapılan literatür incelemesinde Bitcoin'in en çok "yatırım aracı" ve "değişim ve ödeme aracı" olarak nitelendiği görülmekte olup; akademik çalışmalardaki hususlar devletlere mevzuat düzenlemeleri için yol gösterici olabilir.

Kaynakça

Chodorow A. (2016). Bitcoin and the Definition of Foreign Currency. *Florida Tax Review*. s. 9(6). ss. 365-398.

Dirican, C. & Canöz, İ. (2017). The Cointegration Relationship Between Bitcoin Prices And Major World Stock Indices: An Analysis With Ardl Model Approach. *Journal of Economics, Finance and Accounting*, s.4(4), ss. 377-392.

Fiammetta, S. P. (Haziran 2017). Bitcoin and the Blockchain as Possible Corporate Governance Tools: Strengths and Weaknesses. *Penn State Journal of Law & International Affairs*. s.5, ss. 262-301

Harrison, J. & Mano, R. (March, 2018), IFRS Accounting for Crypto-Assets, EY.com.

He, D. Vd. (2016). Virtual Currencies and Beyond: Initial Considerations. <https://www.researchgate.net/publication/298915094>. (Erişim tarihi: 29.11.2018 23.21).

Hong, K. (September 2016). Bitcoin as an alternative investment vehicle. *Information Technology and Management*.

Kaplanhan, F. (2018). Kripto Paranın Türk Mevzuatı Açısından Değerlendirilmesi “Bitcoin Örneği”. *Vergi Mevzuatı ve Maliye Teorisi*. s.353, ss. 105-123

Pirinççi, A. E. (2018). Yeni Dünya Düzeninde Sanal Para Bitcoin’in Değerlendirilmesi. *International Journal of Economics Politics Humanities and Social Sciences*. s. 1., ss. 45-52).

Volastro, A. (2014). CNBC Explains: How to Mine Bitcoins on Your Own, CNBC (23 Ocak 2014), <https://www.cnbc.com/2014/01/23/cnbc-explains-how-to-mine-bitcoins-on-your-own.html>.

Üniversitelerin Şehir Ekonomisi Üzerine Etkileri: Kırklareli Örneği*

Armağan TÜRK[†]

Rengin AK[‡]

Özet

Üniversitelerin şehir ekonomileri üzerine etkisi konusunda birçok çalışma olmakla birlikte bu iddiayı tam olarak kanıtlamak için daha fazla çalışmaya ihtiyaç vardır. Ayrıca yapılan çalışmaların çoğu büyük üniversitelerin metropollere etkilerine odaklanmıştır. Bu çalışmanın temelinde literatürde ki varsayımların ne kadar geçerli olduğunu küçük şehirler ve küçük üniversiteler için tespit etmektir. Her ne kadar dar bir çerçevede olaya bakılacak olsa da temel bazı kavramlar etrafında bir değerlendirme yapılacaktır. Üniversiteler ve yerel kalkınma arasında literatürde varsayılan ilişki daha yoğun olarak gelen öğrenciyle birlikte yaratılan istihdam artışı üzerinedir. Fakat üniversitelerin buldukları şehre etkisini sadece istihdam boyutunda sınırlamak çok doğru olmayacaktır. Etkileşim bundan daha fazla ve karşılıklıdır. Her ne kadar üniversiteler şehrin işletme sayısı ve yapısı üzerinde etki yapsa da işletmeler açısından üniversitenin yarattığı gelir artışı işletmelerin gelirlerinin küçük bir kısmını oluşturmaktadır. Bir şehirdeki toplam iş akışı içinde üniversitenin payı yine küçük sayılabilecek bir orandadır. Özellikle büyük şehirlerde bu oran daha da düşmektedir. Literatürde varsayılan etki kısmen daha küçük

* Bu çalışma Kırklareli Üniversitesi BAP Ofisi tarafından desteklenen “Klübap 159: Üniversitelerin Şehir Ekonomisi Üzerine Etkileri: Kırklareli Örneği” isimli projeden türetilmiştir.

[†] Dr.Öğr.Gör., Bandırma On Yedi Eylül Üniversitesi İİBF İktisat Bölümü, aturk@bandirma.edu.tr

[‡] Doç.Dr., Kırklareli Üniversitesi İİBF İktisat Bölümü, rengin_ak2000@hotmail.com